

Työllistymistä ja kotoutumista edistävät palvelut työvoiman ulkopuolisille kansainvälisille asiakkaille

JL

Työllisyys- ja kotoutumispalvelut siirtyivät valtiolta kunnille 1.1.2025. Samaan aikaan tuli voimaan uudistettu kotoutumislaki. Työllisyyspalvelujen uudistuksen tavoitteena on, että työnhakijat löytävät nopeammin työtä ja työnantajat löytävät sopivia osaajia. Uudistuksen myötä kunnille siirtyi lakisääteinen kokonaisvastuu kotoutumispalveluiden järjestämisestä. Uudistuksen tavoitteena on muun muassa vahvistaa työvoiman ulkopuolella olevien maahanmuuttaneiden kotoutumista, selkeyttää eri toimijoiden vastuita ja vahvistaa monialaista yhteistyötä.

Vantaalla kotoutumisen palveluihin kuuluvat Monikielinen neuvonta, Vanhemmat mukaan kouluun ja työelämään sekä Työvoiman ulkopuolisten palvelut. Näiden palveluiden avulla edistämme asiakkaiden kokonaisvaltaista kotoutumista ja rakennamme heidän polkujaan lähemmäksi työelämää. Tavoitteena on saavuttaa asiakkaiden tasavertainen vantaalaisuus sekä itsenäinen toimijuus. Kansainvälisten asiakkaiden palveluiden palveluesihenkilö Jaana Leinonen esittelee.

Monikulttuurisuusasiain neuvottelukunta 10.12.2025

Esitys:

Keskustellaan, valmistellaan mahdollinen kannanotto ja merkitään tiedoksi.

Käsittely:

Leinonen esitteli aluksi tilastoja Vantaan muunkielisistä asukkaista. Heitä on tällä hetkellä yli 70 000 eli noin 30 % kaikista vantaalaisista. Sen jälkeen hän avasi työllisyyden ja kotoutumisen palveluita Vantaalla keskittyen työvoiman ulkopuolisten asiakkaiden kotoutumispalveluihin. Luottamushenkilöiden Extranetistä löytyy kattava esitys, joten alla on vain pääkohtia kokonaisuudesta.

Työvoiman ulkopuolisten kotoutumispalveluiden tavoitteena on ohjata asiakkaat, jotka syystä tai toisesta eivät ole töissä, lähemmäs työelämää. Palvelun keihäänkärjet ovat 1. asiakkaiden osaamisen parantaminen (keinoina kielikoulutukseen ohjaaminen ja digiosaaminen lisääminen), 2. lakisääteisten palveluiden yhdenvertaisuuden ja saavutettavuuden varmistaminen, 3. yhteistyön kehittäminen (kotoutuminen kuuluu kaikille) sekä 4. alueellinen työ eli asukkaiden tavoittaminen arjessa. Onnistuminen edellyttää luottamuksen rakentamista asiakkaiden, järjestöjen ja viranomaisten välillä. Työ on pitkäjänteistä ja vie useita vuosia.

Kotoutumisen palvelukokonaisuus on erittäin laaja. Tarjottavia palveluita ovat muun muassa lakisääteinen osaamisen ja palvelutarpeen arviointi, kotoutumissuunnitelma, yhteiskuntaorientaatio sekä muu neuvonta ja ohjaus. Lakisääteiset palvelut on tarkoitettu kotihoidon tukea saaville, kansainvälistä suojelua saaville, ihmiskaupan uhreille ja alaikäisenä ilman huoltajaa tulleeille lapsille tai nuorille. Palveluita on tarjolla myös niille, jotka eivät voi iän, vamman tai esim. työkyvyttömyyden takia osallistua työelämään. Asiakkuudelle on olemassa kriteerit kuten se, että kotikunta on Vantaa ja työnhaku ei ole voimassa. Myös oleskeluluvan on oltava kunnossa. Asiakkaat löytyvät esimerkiksi Kelan, UMA-rekisterin, kaupungin ja hyvinvointialueen palveluiden kautta ja järjestöjen ja uskonnollisten

yhteisöjen kautta. Leinonen kuvasi mahdollista palvelupolkua kuvitteellisen kotihoidontuella olevan asiakkaan tapauksen avulla. Tämän vuoden aikana kontaktoituja asiakkaita on ollut yhteensä 580.

Kotoutumista edistävää työtä tehdään kaikilla toimialoilla. Hankeasiantuntija Jenni Tahvanainen on kokoamassa siitä tietopakettia ja kotoutumisen työkalua nimellä *Kotoutumisen mallikaupunki*.

Leinonen avasi myös kotoutumislakiin esitettäviä muutoksia ja niiden todennäköisiä seurauksia kunnalle. Oikeus kotihoidontukeen olisi vasta, kun molemmat vanhemmat asuneet Suomessa 3 vuotta. Laki koskee EU:n ulkopuolta muuttavia ja myös Suomen kansalaisia, jos puoliso muuttaa ulkomailta Suomeen. Tavoitteena on lyhentää aikaa, jonka vanhempi viettää kotona lasta hoitamassa kotihoidon tuella, lisätä lasten osallistumista varhaiskasvatukseen ja nopeuttaa vanhemman työelämään siirtymistä.

Kotoutumissuunnitelman tekeminen käynnistää kahden vuoden kotoutumisajan (aikaisemmin kolme vuotta), jonka aikana on lakisääteinen oikeus kotoutumispalveluihin. Suunnitelma on tehtävä 3 vuoden sisällä siitä, kun saanut oleskeluluvan. Käytännössä lähes kukaan ei voi saada kotihoidontukea kotoutumisaikana, joten jos lakiehdotus menee läpi, näitä kotivanhempia ei enää saavuteta. On myös odotettavissa, että paine kasvaa varhaiskasvatuksessa ja työvoimapalveluissa, sillä muutoksen jälkeen vanhempien/vanhemman on ilmoitauduttava toimeentulon turvaamiseksi työttömäksi ja haettava varhaiskasvatuspaikka lapselle.

Tavoittaakseen paremmin asiakkaita, vahvistaakseen monialaista yhteistyötä ja hyviä väestösuhteita sekä edistääkseen kotoutumista, kaupunki tekee myös jalkautuvaa aluetyötä ja verkostotyötä. Monikielisten alkupalveluiden tavoitteena on nopeuttaa pääsyä palveluihin ja ohjata arjen asioissa. Tänä vuonna monikielisessä neuvonnassa on tavoitettu yli 10 000 asiakasta. Omia palveluita on myös muunkielisille lapsiperheille. Vanhemmat mukaan kouluun ja työelämään -hanke (VAMU) tukee kotoutumista ja suomen kielen oppimista arjessa yhteistyössä koulun ja päiväkotien kanssa ja tarjoaa työharjoittelumahdollisuuksia.

Teemasta virisi vilkas keskustelu. Siinä nousi esille muun muassa järjestöjen tärkeä rooli ja yhteistyömahdollisuudet kaupungin kanssa ja huoli rahoituksen riittävydestä työmäärän lisääntyessä; maahan muuttaneen lähtökoulutuksen ja työkokemuksen huomioiminen erityisesti korkeasti koulutettujen kohdalla, räätälöity työväily ja piilotyöpaikkojen etsiminen; työelämään pääsyn vaikeudet, joihin liittyy muun muassa tutkintojen tunnustamisen ongelmat ja työnantajien asenneongelmat. Kaivattiin myös yksityisiä työvoimapalveluita, jotka voisivat kulkea työnhakijan rinnalla siihen asti, että työpaikka löytyy. Viranomaisluottamuksen rakentamiseen liittyen todettiin, että päiväkodit ovat avoimia paikkoja, joihin voi käydä tutustumassa ja että TE-toimistoon kohdistuu vanhoja ennakkoluuloja, mutta siellä tehdään paljon lakisääteitä ja näkymätöntä työtä.

Päätös:

Keskusteltiin ja merkittiin tiedoksi.

Lisätiedot:

Jaana Leinonen, Kansainvälisten asiakkaiden palveluiden palveluesihenkilö
(etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)